

Regeringskansliet,
Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

2023-05-31
LM2023/01 1536

Yttrande över Postfinansieringsutredningens betänkande *Posttjänst för hela slanten (SOU 2023:4)*

Finansdepartementets diarienummer Fi2023/00486

Lantmäteriets synpunkter

Sammanfattning

Förslaget om tredagarsbefordran och finansiering får konsekvenser för Lantmäteriet.

Lantmäteriet konstaterar att även om utdelningsfrekvensen inte ändras, så kommer längre befordringstid att medföra att varje ärende tar längre tid, kostar mer pengar och påverkar individerna i större utsträckning negativt. För varje ytterligare dag som ett brev med tidsfrist tar, ökar de negativa effekterna. På grund av de negativa effekterna avstyrker Lantmäteriet utredningens förslag om tredagarsbefordran.

Om förslaget om tredagarsbefordran ändå genomförs betonar Lantmäteriet vikten av att genomföra författningsändringar för att möjliggöra ytterligare digitalisering av Lantmäteriets verksamhet. De tilläggsdirektiv till Postfinansieringsutredningen som regeringen nyligen beslutat om (dir. 2023:7) är ett steg i rätt riktning, men därutöver finns angelägna behov av ändringar av den fastighetsrättsliga lagstiftningen.

Lantmäteriet har ingen erinran mot den föreslagna finansieringsmodellen som sådan, men utan närmare uppgifter om storleken på ett eventuellt avdrag kan myndigheten inte lämna några närmare synpunkter.

Lantmäteriets behov av att skicka fysisk post

Lantmäteriet är den statliga lantmäterimyndigheten¹, vilket bland annat innebär att myndigheten ansvarar för att handlägga ärenden enligt fastighetsbildningslagen (1970:988), anläggningslagen (1973:1149) och ledningsrättslagen (1973:1144) i de kommuner som inte har en kommunal lantmäterimyndighet².

¹ 1 § förordningen (2009:946) med instruktion för Lantmäteriet.

² I Sverige finns totalt 41 lantmäterimyndigheter. Av dessa är 40 kommunala lantmäterimyndigheter som ansvarar för att handlägga ärenden inom den egna kommunens gränser. Ärenden i landets övriga kommuner handläggs av den statliga lantmäterimyndigheten, Lantmäteriet.

Lantmäteriet är även inskrivningsmyndighet³, vilket bland annat innebär att myndigheten ansvarar för att handlägga ärenden om lagfart, in-teckning samt är beskattningsmyndighet för stämpelskatt⁴ i hela landet.

Ovanstående verksamhet medför att Lantmäteriet har ett omfattande behov av att kommunicera med privatpersoner, företag och olika offentliga aktörer.

Handläggningen av ärenden om till exempel fastighetsbildning och inskrivning kan bland annat innefatta förelägganden, delgivning, kallelser, kompletteringar av avtal eller annan dokumentation, yrkanden och underrättelser om pågående ärenden och om beslut. Fastighetsbildningsärenden är därutöver ofta flerpartsärenden som innehåller tvångsåtgärder vilket innebär att myndigheten måste kontakta tidigare okända parter.⁵ Lantmäteriet skickar även ett betydande antal fakturor avseende förrättningskostnader⁶, expediti-
onsavgifter och stämpelskatt⁷.

Lantmäteriet verkar aktivt för att alltmer kommunikation ska ske digitalt⁸, men fysisk post används fortfarande i betydande utsträckning. Under 2022 skickade Lantmäteriet drygt 1 miljon brev. Delar av den post som Lantmäteriet skickar innehåller till exempel överenskommelser eller liknande handlingar som ska undertecknas och sändas åter till myndigheten.

På grund av begränsningar i lag måste vissa handlingar undertecknas med penna på papper.⁹ Till detta kommer att vissa personer som Lantmäteriet skickar post till har skyddad identitet eller bor utomlands, vilket begränsar möjligheten att använda digitala alternativ.

Även för Lantmäteriets kunder kan tiden för postleverans ha stor betydelse. Inskrivningsärenden inkommer fortfarande i stor utsträckning med vanlig post. Under 2022 var 57 procent av samtliga inskrivningsärenden ingivna i pappersform. Inskrivningsärenden ska enligt 19 kap. 6 § jordabalken tas upp på *inskrivningsdag* och tidpunkten för när en ansökan om inskrivning inkommer till Lantmäteriet kan ha avgörande betydelse. Huvudregeln är nämligen att en tidigare ansökan har företräde framför en senare.¹⁰

Lantmäteriet avstyrker förslaget om tredagarsbefordran

På sidan 460 i betänkandet skriver utredningen bland annat följande:

"Vidare försämrar längre befordringstid möjligheterna att inkomma med svar inom lagstadgade tidsfrister. Längre befordringstid kommer att medföra att varje ärende tar längre tid, kostar mer pengar och påverkar individerna i större utsträckning negativt. Det finns också krav på skyndsam hantering för att upprätthålla den enskildes rättssäkerhet, till exempel vid delgivningar, ansökan om inhibition, tidsfrister och överprövningar i domstol, stämningansökan,

³ 19 kap. 3 § jordabalken.

⁴ 3 § lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter.

⁵ Kretsen berörda kan i vissa fall vara väldigt omfattande, t.ex. [omarronderingsärenden](#) som kan beröra tusentals markägare.

⁶ Se mer information om förrättningskostnader på [vår webbplats](#).

⁷ Se mer information om expediti-
onsavgifter och stämpelskatt på [vår webbplats](#).

⁸ Se mer information om våra befintliga e-tjänster för [privatpersoner](#) och för [företag](#) samt [e-tjänster under utveckling](#) på vår webbplats.

⁹ Se närmare beskrivning i Lantmäteriets rapport från 2018, [Fastighetsöverlåtelser i en digital tid \(Dnr 519-2018/565\)](#).

¹⁰ Detta följer bland annat av 17 kap. jordabalken om företräde på grund av inskrivning och 18 kap. avseende godtrosförvärv på grund av inskrivning.

överklaganden m.m. För varje ytterligare dag som ett brev med sådana frister tar, ökar de negativa effekterna."

Många av Lantmäteriets ärenden involverar sådana tidsfrister som utredningen beskriver och myndigheten instämmer i att en längre befordringstid kommer att medföra sådana negativa effekter som utredningen beskriver.

I de fall expressbrev behöver användas för att kompensera för den längre befordringstiden ökar i stället kostnaderna och den administrativa bördan både för Lantmäteriet och de som behöver skicka post till Lantmäteriet.

På grund av de negativa effekterna för Lantmäteriets verksamhet och samhället i övrigt avstyrker Lantmäteriet utredningens förslag om tredagarsbefordran.

Utredningen menar att förslaget kan leda till att digitaliseringen påskyndas eftersom det finns ökat incitament till digital kommunikation om det tar längre tid för brev att komma fram (s. 586). Eftersom den fastighetsrättsliga lagstiftningen kräver analog hantering av bland annat överenskommelser finns det emellertid inte alltid något digitalt alternativ för Lantmäteriets verksamhet.¹¹

Författningsändringar som möjliggör digital hantering är viktigt och önskvärt. De tilläggsdirektiv till Postfinansieringsutredningen som regeringen nyligen beslutat om (dir. 2023:7) är ett steg i rätt riktning. Om förslaget om tredagarsbefordran blir verklighet är det emellertid ännu viktigare och mer angeläget med ändringar av den fastighetsrättsliga lagstiftningen.

Finansiering

Lantmäteriet har inget att invända mot den finansieringsmodell som utredningen föreslår. Lantmäteriet konstaterar emellertid att finansieringskällan, ett procentuellt avdrag från de statliga myndigheternas förvaltningsanslag, kommer att påverka myndigheten.

Vilka de faktiska konsekvenserna för Lantmäteriet blir är i dagsläget svårbedömt, givet den redogörelse som utredningen lämnat. Utredningen framför att digitaliseringen beräkrias kunna medföra stora besparingar vilket skulle kunna skapa utrymme för att finansiera den fysiska postdistribution som alltjämt måste finnas (s. 572). Lantmäteriet vill dock framföra att sådana besparingar redan beaktas i myndighetens budgetarbete.

¹¹ A.a. Lantmäteriet välkomnar tilläggsdirektiven (<dir. 2023:67) till Utredningen om en ny förköpslag (Fi 2022:07), som innebär att utredningen ska lämna förslag som möjliggör överlåtelse av fast egendom genom köp, byte och gåva med användning av elektroniska överlåtelsehandlingar. Lantmäteriet konstaterar samtidigt att frågan om elektroniska överenskommelser enligt fastighetsbildningslagen *inte* omfattas av utredningens uppdrag. En betydande del av Lantmäteriets verksamhet kommer därför fortfarande att vara bunden till en i stora delar analog hantering.

Beslut

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Susanne Ås Sivborg. Lantmätaren Johan Modig har varit föredragande. Vid den slutliga handläggningen har också juristen David Fridh, enhetschefen Görgen Bellman, funktionschefen Anne Söderbaum och ställföreträdande generaldirektör Anders Lundquist medverkat.

För Lantmäteriet

Susanne Ås Sivborg

OM PERSONUPPGIFTER

Läs hur Lantmäteriet hanterar dina personuppgifter på vår webbplats www.lantmateriet.se/personuppgifter, eller genom att kontakta kundcenter på 0771-63 63 63 eller kundcenter@lm.se.